

Корогод С. В.,
*старший викладач кафедри
кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ КВАЛІФІКАЦІЇ ПОБОЇВ І МОРДУВАННЯМ ВІДПОВІДНО ДО ККУ ТА КК ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Міжнародне співтовариство складається із різних держав, які мають свою історію, правові традиції та культурні цінності. А тому не можна не визнати того факту, що ставлення до прав людини значною мірою залежить від суспільних цінностей та поглядів на низку основних філософських питань, включаючи, зокрема, сутність людської особистості та стосунки між індивідом та суспільством. Погляди та офіційні доктрини різних людських спільнот на ці проблеми істотно відрізняються. І хоча усі члени сучасного міжнародного співтовариства прийняли загальновизнані міжнародні норми щодо прав і свобод людини, все ж культурні та політичні відмінності неминуче впливають на розуміння та застосування цих норм. З огляду на це вбачається за доцільне проведення правового аналізу застосування норм КК України та норм КК зарубіжних держав щодо регламентації кримінальної відповідальності за побої і мордування.

Згідно КК України ч.1 ст.126 «Побої і мордування» передбачена кримінальна відповідальність за завдання умисного удару, побоїв чи вчинення інших насильницьких дій, якими завдано фізичного болю особі, але не спричинено тілесних ушкоджень у вигляді штрафу до 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян чи громадськими роботами строком до 200 годин або виправними роботами строком до 1 року. Ч.2 цієї ж норми має кваліфікуючу ознаку такого діяння: ті самі дії, але з характером мордування чи скоєні групою осіб або з метою залякування близьких родичів потерпілого чи самого потерпілого або з мотивів національної, расової або релігійної нетерпимості. Санкція за дане діяння більша, а саме: обмеження волі строком до 5 років чи позбавлення волі на такий самий строк [1].

КК Грузії також містить кримінальну відповідальність за вчинення умисних легких тілесних ушкоджень, побоїв і мордувань, які передбачені Главою 20 «Злочини проти здоров'я» Розділу «Злочини проти людини». Ст. 120 регламентоване кримінальне правопорушення у вигляді легких тілесних ушкоджень, а ст. 125 – побоїв чи іншого насильства, які завдали фізичного болю потерпілому, але не заподіяли короткочасного розладу чи незначної або нестійкої втрати загальної працездатності. За вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 125 КК Грузії,

встановлена кримінальна відповідальність: штраф або суспільна корисна праця строком від ста двадцяти до ста вісімдесяти годин чи виправні роботи строком до п'ятнадцяти місяців або арешт строком до двох місяців [2, с. 175-176].

У КК ФРН в Розділі ХУП «Карані діяння проти тілесної недоторканності» містяться норми, які передбачають відповідальність за заподіяння різних по тяжкості тілесних ушкоджень, тобто, прості склади і з обтяжуючими обставинами. Крім цього, в цьому ж розділі є Параграф 225 під назвою «Мордування осіб, які знаходяться під опікою». Тобто окремої норми, яка б встановлювала відповідальність за побої, у КК ФРН не передбачено, а відповідальність за мордування настає тільки у разі заподіяння їх певній групі потерпілих [3].

Отже, можна зазначити, що з огляду на проведений аналіз кримінального законодавства України, а також кримінального законодавства інших країни вдалося визначити деякі особливості, відмінності, нюанси щодо кваліфікації побоїв та мордувань. Слід вказати, що кримінально-правова регламентація такого протиправного діяння як завдання побоїв і мордувань згідно КК України особлива, адже в більшості інших країн не виділено окремої статті, присвяченої даному діянню. Кваліфікація побоїв і мордувань виступає як привілейована ознака відповідної статті кримінального кодексу, якою визначено легке тілесне ушкодження тощо (Франція, Іспанія й інші). Законодавці деяких іноземних країни зовсім не передбачили поняття «побої і мордування», таким чином кваліфікація відповідних діянь відбувається із застосуванням незвичних для нашого законодавства норм, наприклад, у Швейцарії це ст. 177 КК. Тож, дослідження вищевказаної проблематики є актуальним у наш час, потребує комплексного й якісного підходу до цього питання ряду досвідчених науковців.

Використані джерела:

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001. № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 06.08.2022).
2. Гаркуша А.Г. Питання удосконалення окремих понять у злочинах проти здоров'я особи. Форум права. – 2012. № 4 с. 194-199. (дата звернення: 06.08.2022).
3. Проць Д. В. Порівняльна характеристика за Особливою частиною кримінальних кодексів (загальним правом) злочинів проти здоров'я людини в кримінальному законодавстві України, Англії, США, Японії, ФРН, Франції та Італії. 2021. (дата звернення: 06.08.2022).